

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pyydystämistä ja häirintää

Hakija

Erkki Korpimäki
Turun yliopisto

Asia

Lupahakemus varpuspöllöjen (*Glaucidium passerinum*) pyydystämiseksi radiolähettimien (80 yksilöä) ja mikrosirujen (25 yksilöä) kiinnittämistä varten tutkimustarkoituksessa vuosina 2024–2027 Kauhavalla, Lapualla ja Lappajärvellä, Etelä-Pohjanmaalla.

Hakemus

Hakija hakee lupaa mikrosirujen (Passive Integrated Transponder, PIT) ja radiolähettimien kiinnittämiseksi keväällä pesiviin varpuspöllöemoihin ja syksyllä ruokaa varastoihin varpuspöllöihin vuosina 2025–2027 Kauhavan ja Lapuan kaupungeissa sekä Lappajärven kunnassa. Siruilla merkitään 25, ja radiolähettimellä varustetaan 80 varpuspöllöä.

Tutkimuksen taustaa

Tutkimushankeen keskeiset kysymykset on pääosin ratkaistu ja niitä koskevat tieteelliset artikkelit julkaistu, mutta varpuspöllöjen metsäelinympäristön käytössä, paikkauskollisuudessa ja eloonjäävyydessä mahdollisesti tapahtuneet pitkäaikaismuutokset kaipaavat vielä lisätutkimusta. Sekä tutkimusalueen pesivien varpuspöllöjen että loppusyksyllä saalista varastovien varpuspöllöjen määrä on vähentynyt 2000-luvulla, mutta jälkeläistuotossa ei ole todettu vastaavaa vähenemistä. Oletuksena on, että varpuspöllöjen metsäelinympäristön käytössä on tapahtunut muutoksia niiden elinympäristön pirstoutumisen (metsien avohakkuiden) seurauksena. Kun lisäksi meneillään olevan ilmastomuutoksen seurauksena varastointikauden (lokakuun loppu-joulukuun alku) sääolot ovat lämmenneet, varpuspöllöjen varastot pilaantuvat entistä useammin, mikä alentaa pöllöjen eloonjäävyyttä. Metsäelinympäristön pirstoutumisen ja ilmastomuutoksen yhteis- ja/tai yhdysvaikutukset varpuspöllöjen eloonjäävyyteen ja/tai paikkauskollisuuteen ovat kuitenkin pääosin tutkimatta, joten ei varmuudella tiedetä, missä määrin nämä tekijät selittävät kannan vähenemistä viimeisen 25 vuoden aikana. Näiden tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi tarvitaan siten vielä lisäaineistoa yksilöllisesti merkityistä varpuspöllöistä.

Menetelmät

Mikrosirut on tarkoitettu sekä villi- että lemmikkieläinten yksilölliseen tunnistamiseen. Mikrosiru on kertakäyttöisen neulan sisällä, jolla tehdään pieni reikä (halkaisija 1–2 mm) hartialihasta peittävään lihaskalvoon, ja siru työnnetään varovasti lihaskalvon alle. Tämän jälkeen lihaskalvon reikä peitetään aerosolihaavalaastarilla. Operaatiossa lihaksesta ei tule verta, koska mikrosiru on hartialihaksen päällä. Varpuspöllöt pyydystetään keväällä (huhti-toukokuussa) pesäpöntöiltä ja syksyllä (loka- joulukuussa) ruokavarastopöntöiltä rengastusluvan sallimilla menetelmillä. Pöllöt merkitään mikrosirujen lisäksi normaaleilla metallirenkailla ja ne mitataan (siipi, pyrstö, nilkka,

nokka ja paino). Kun varpuspöllöt varustetaan metallirenkaiden lisäksi myös mikrosirulla, voidaan niiden yksilöllinen koodi lukea lukijalaitteella, jonka antenni kiinnitetään pöntön lentoaukon ympärille.

Kun varpuspöllön pesä ja/tai ruokavarasto havaitaan, laitetaan pönttöön lukijalaite 1–2 viikoksi. Jos yksilön koodi saadaan luettua ko. laitteella, tutkijan ei tarvitse aiheuttaa enempää häiriötä pesä- tai saalisvarastopöntöllä, koska pöllöyksilön pyydystys ja rengastus on tarpeen vain silloin, kun yksilö on uusi eikä sillä siten ole mikrosirua ja rengasta. Siten mikrosirujen käyttö vähentää rengastuksen aiheuttamaa varpuspöllöjen pesien ja varastojen häirintää, mutta toisaalta ne lisäävät yksilöllisen populaatiotutkimuksen kannalta oleellisten uudelleenpyyntitapausten (kontrollien) todennäköisyyttä. Varpuspöllöjen pyyntiin ja uudelleenpyyntiin perustuva aineisto on taas välttämätöntä, kun tutkitaan niiden eloonjäävyyttä ja paikkauskollisuutta sekä niissä mahdollisesti tapahtuneita pitkäaikaismuutoksia.

Aikuisten varpuspöllöjen habitaatin käytön ja valinnan tutkimiseksi sekä syksyn varastointikaudella että kevään pesimäkaudella haetaan lupaa varustaa pöllöjä radiolähettimillä seuraavasti: syksy 2024 5, kevät 2025 10 ja kevät 2026 (tai kevät 2027) 10 yks. (yht. 25 aikuista yksilöä). Lisäksi lupaa haetaan yhteensä 80 lentopoikasen varustamiseksi radiolähettimillä keväällä 2025 (40 lentopoikasta) ja 2026 (tai 2027; 40 lentopoikasta) nuorten varpuspöllöjen habitaatin valinnan ja käytön sekä eloonjäävyyden ja kuolinsyiden tutkimusta varten. Radiolähettimet (Biotrack Ltd. UK, paino 1.5 g) kiinnitetään nilkkaan, koska varpuspöllöjen pyrstösulat ovat niin pienet, että niihin lähetintä ei voida kiinnittää. Lähetinten paino on 2.0–2.5 % aikuisten ja nuorten pöllöjen painosta, mikä on vähemmän kuin lentäville linnuille suositeltu kolmen prosentin osuus ruumiinpainosta. Jalkaan kiinnitetyt radiolähettimet eivät irtoa itsestään.

Radiolähetintutkimus tehdään yhdessä postdoc-tutkija Marek Kouban kanssa (Czech University of Life Sciences Prague). Varpuspöllöt rengastetaan Luonnontieteellisen keskusmuseon hakijalle myöntämällä rengastusluvalla. Radiolähettimiä kiinnittävät ainoastaan hakija ja Marek Kouba. Tutkimusalue on lähes yksinomaan talousmetsää eikä toimenpiteitä tehdä suojelualueilla.

Määräykset, joita hakemus koskee

Varpuspöllö on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Lisäksi laji on uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien pyydystämisen sekä tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuтонаikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklinen kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan tutkimustoimenpiteisiin alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2027 asti.
- 2 Tällä luvalla saa pyydystää 25 varpuspöllöä mikrosirun asentamista varten ja 80 varpuspöllöä radiolähettimen asentamista varten.
- 3 Toimenpiteitä tehtäessä on noudatettava rengastusluvan mukaisia ehtoja.
- 4 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 5 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 6 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 7 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 8 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4992/2024 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä pyydytetyjen varpuspöllöjen määrä sekä pyydystysajankohta ja -paikka. Vuoden 2027 raportissa tulee lisäksi kuvata myös hankkeen alustavia tuloksia.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Lisäksi lintudirektiivin 10 artikla velvoittaa jäsenvaltioita edistämään luonnonvaraisten lintujen tutkimusta.

Tutkimus tuottaa tietoa varpuspöllöjen metsäelinympäristöjen käytön, paikkauskollisuuden ja eloonjäävyyden mahdollisista pitkäaikaismuutoksista. Tutkimustietoa metsäelinympäristön pirstoutumisen ja ilmastomuutoksen yhteis- ja/tai yhdysvaikutuksista varpuspöllöjen eloonjäävyyteen ja/tai paikkauskollisuuteen voidaan hyödyntää suunniteltaessa keinoja parantaa lajin suotuisaa suojelutasoa. Asiaan ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, koska elinympäristöseurantaa ei ole mahdollista tehdä tutkimuksen kannalta riittävän kattavasti ilman, että varpuspöllöille asennetaan mikrosiruja ja radiolähettäjiä. Mikrosirujen asentaminen vähentää lintuihin kohdistuvaa häirintää helpottamalla niiden yksilöllistä tunnistamista.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelat 1,10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija Porramo ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Pohjanmaan poliisilaitos kirjaamo.pohjanmaa@poliisi.fi

Kauhajoen kaupunki kirjaamo@kauhajoki.fi

Lapuan kaupunki kirjaamo@lapua.fi

Lappajärven kunta kunta@lappajarvi.fi

SLL Pohjanmaan piiri pohjanmaa@sl.fi

Tapiola Pohjanmaa ry info@tapiolary.com

Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry (SpLY)

jukkapekkataivalmaki@gmail.com ville.yliteevahainen@gmail.com

Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry (SSLTY) puheenjohtaja@sslty.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/4992/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/4992/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 02.09.2024 14:36

Ratkaisija Mattila Olli 02.09.2024 14:44

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa
Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs, 65100 Vaasa
Puhelin: 029 56 42780
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.